

FRANCESC CAMPS I MERCADAL 1852-1929

Francesc Camps i Mercadal neix el 27 de març del 1852, as Migjorn Gran, al lloc de sa Cova, on son pare era amitger. Per la partida baptismal sabem que va ser batiat el dia 28, amb els noms de Francesc Antoni Magí. Els seus pares eren Gabriel Camps, natural des Migjorn, i Joana Mercadal, natural d'Alaior. Els avis paterns, Rafael Camps i Esperança Pons, naturals de Ciutadella. Eren avis materns Joan Mercadal, de Ferreries, i Francisca Triay, des Migjorn.¹

Com que la seva delicada salut li impedeix fer feina al camp —com els seus germans—, Francesc assisteix a classes a l'escola des Migjorn, on prest destaca entre els seus companys. Més tard, cursa el batxillerat a l'institut de Maó, estudis que combina amb la feina de dependent a un comerç, per alleujar l'economia familiar. Malgrat els brillants resultats obtinguts quan finalitza el batxillerat, l'any 1872, i a pesar del seu desig d'estudiar Medicina, la manca de recursos econòmics frustra el projecte i queda fent feina al camp, al lloc d'Albranca Vell, on s'havia traslladat la família.

Un any més tard, aconsegueix un treball a la Casa Gasset, de Barcelona, que li permet matricular-se a la Facultat de Medicina. Allà treballa durant els cinc anys que dura la carrera. Passat aquest temps, es llicencia —amb brillants resultats— l'any 1878.

De tornada a Menorca, s'instal·la de metge titular as Migjorn Gran, que era la seva aspiració. Encara que té ofertes per exercir fora de l'illa, no vol abandonar mai el seu poble, ja que l'amor i l'interès que sent per la seva terra —i, en particular, pel camp menorquí— li permeten alternar la medicina amb les investigacions històriques, lingüístiques, arqueològiques, musicals, etc., que es converteixen quasibé en una segona professió.

A través dels pagesos, recupera llegendes i costums, cançons i glosses, i expressions vernacles antigues. Ben segur que, sense la seva preocupació per recopilar-les, moltes s'haurien perdut per sempre. Incansable investigador —i sempre disposat a ampliar coneixements—, estudia àrab i grec, llatí, hebreu..., per tal de desxifrar les inscripcions que descobreix.

Publica els seus estudis a diaris i revistes de l'època, i funda i dirigeix la revista local Llum Nova. D'especial interès són tots els treballs referits al folklore menorquí, que signa amb el pseudònim Francesc d'Albranca. Les publicacions són tantes que només n'esmentarem algunes poques, com exemple: *Folklore menorquí*, *De los talayots*, *Coverbos de la terra*, *Glosas menorquinas*, *Tinajas de la época árabe-menorquina*, *De arqueología menorquina*...

Per totes aquestes activitats, és nomenat soci corresponent de la Reial Acadèmia de la Història. També és col·laborador del Diccionari Català-Valencià-Balear i membre de l'Institut d'Estudis Catalans.

Mor as Migjorn Gran el dia 3 de maig del 1929, dia de la Creu de Maig, tal i com consta a la làpida sepulcral, que rememora les seves profundes creences religioses. L'Ajuntament de Maó, en sessió del 16 d'octubre del 1947, acorda que es col·loqui el seu retrat a la Galeria municipal.²

---

¹ Llibre 6 de baptismes des Migjorn Gran, pàg. 6. Arxiu Diocesà de Menorca

² Llibre d'actes, any 1947. pàg.130. AMM

FRANCESC CAMPS I MERCADAL 1852-1929

Francesc Camps i Mercadal nace el 27 de marzo de 1852, en es Migjorn Gran, en el predio sa Cova, donde su padre era aparcerero. Por la partida bautismal sabemos que fue bautizado el día 28, con los nombres de Francesc Antoni Magí. Sus padres eran Gabriel Campos, natural de es Migjorn, y Joana Mercadal, natural de Alaior. Los abuelos paternos, Rafael Campos y Esperança Pons, naturales de Ciutadella. Sus abuelos maternos, Joan Mercadal, de Ferreries, y Francisca Triay, de es Migjorn.³

Como su delicada salud le impide trabajar en el campo -como sus hermanos-, Francesc asiste a clases en la escuela de es Migjorn, donde pronto destaca entre sus compañeros. Más tarde, cursa el bachillerato en el instituto de Mahón, estudios que combina con el trabajo de dependiente en un comercio, para aliviar la economía familiar. A pesar de los brillantes resultados obtenidos al finalizar el bachillerato, en 1872, y a pesar de su deseo de estudiar Medicina, la falta de recursos económicos frustra el proyecto y queda trabajando en el campo, en el predio de Albranca Vell, a donde se había trasladado la familia.

Un año más tarde, consigue un trabajo en la Casa Gasset, de Barcelona, que le permite matricularse en la Facultad de Medicina. Allí trabaja durante los cinco años que dura la carrera. Pasado este tiempo, se licencia -con brillantes resultados- en el año 1878.

De regreso a Menorca, se instala como médico titular en es Migjorn Gran, que era su aspiración. Aunque tiene ofertas para ejercer fuera de la isla, no quiere abandonar nunca su pueblo, ya que el amor y el interés que siente por su tierra -y, en particular, por el campo menorquín- le permiten alternar la medicina con las investigaciones históricas, lingüísticas, arqueológicas, musicales, etc, que casi se convierten en una segunda profesión.

A través de los agricultores, recupera leyendas y costumbres, canciones y glosas, y expresiones vernáculas antiguas. Sin su preocupación por recopilarlas, muchas de ellas se habrían perdido para siempre. Incansable investigador -y siempre dispuesto a ampliar conocimientos-, estudia árabe y griego, latín, hebreo..., para descifrar las inscripciones que descubre.

Publica sus estudios en periódicos y revistas de la época, y funda y dirige la revista local Llum Nova. De especial interés son todos los trabajos referidos al folclore menorquín, que firma con el seudónimo Francesc d'Albranca. Las publicaciones son tantas que sólo mencionaremos algunas, a modo de ejemplo: *Folklore menorquín*, *De los talayots*, *Coverbos de la terra*, *Glosas menorquinas*, *Tinajas de la época árabe-menorquina*, *De arqueología menorquina...*

Por todas estas actividades, es nombrado socio correspondiente de la Real Academia de la Historia. También es colaborador del Diccionario Catalán-Valenciano-Balear y miembro del Institut d'Estudis Catalans.

Muere en Migjorn Gran el día 3 de mayo de 1929, día de la Cruz de Mayo, tal y como consta en la lápida sepulcral, que rememora sus profundas creencias religiosas. El Ayuntamiento de Mahón, en sesión de 16 de octubre de 1947, acuerda que se coloque su retrato en la Galería

---

³ Libro 6 de bautismos de es Migjorn Gran, p. 6. Arxiu Diocesà de Menorca

municipal.⁴

FRANCESC CAMPS MERCADAL 1852-1929

Francesc Camps i Mercadal was born on the 27th March 1852 in Es Migjorn Gran, at Sa Cova farm, where his father worked as sharecropper. According to his baptism entry, we know that he was baptised on the 28th with the name of Francesc Antoni Magí. His parents were Gabriel Camps, from Es Migjorn Gran, and Joana Mercadal, from Alaior. His paternal grandparents were Rafael Camps and Esperança Pons, from Ciutadella. His maternal grandparents were Joan Mercadal, from Ferreries, and Francisca Triay, from Es Migjorn Gran.⁵

Since his fragile health prevented him from working the land -just like his brothers-, Francesc attended the school in Es Migjorn, where he soon excelled among his classmates. Later, he continued his secondary education in Mahon. He combined his studies with a job as shop assistant to contribute to his family finances. In 1872 despite his brilliant qualifications when he finished high school and although he wished to study Medicine, the lack of financial resources thwarted his plans. Hence he remained working the land at the farm of Albranca Vell, where his family had previously moved.

A year later, he obtained a job at Casa Gasset, in Barcelona, which allowed him to enrol at the College of Medicine. He kept on working year-round during the five-year degree course. Five years elapsed and he was awarded a degree with excellent qualifications in 1878.

When he came back to Minorca, he settled as a general practitioner in Es Migjorn Gran, as was his wish. Although he received offers to practice outside the Island, he never wanted to leave his town, since the love and interest he felt for his homeland -and particularly, for the Minorcan land- allowed him to combine the practice of medicine with research: historical, linguistic, archaeological, musical, etc., which became his second profession.

Thanks to the peasants wisdom, he regained legends and customs, songs and glosses and ancient vernacular expressions. Certainly, without his interest in compiling them, all this richness would have been lost forever. As an insatiable researcher -and always ready to broaden his knowledge-, he studied Arabic and Greek, Latin, Hebrew..., in order to decipher all the inscriptions he discovered.

He published his studies in the newspapers and magazines of the time, and founded and directed the local magazine *Llum Nova*. His works regarding the Minorcan folklore are of special interest, all of them signed under the pseudonym Francesc d'Albranca. His publications are so abundant that we will only quote some, for instance: *Folklore menorquíu*, *De los talayots*, *Coverbos de la terra*, *Glosas menorquinas*, *Tinajas de la época árabe-menorquina*, *De arqueología menorquina...*

All these activities meant that he was appointed correspondent member of the Royal Academy of History. He also made contributions to the *Diccionari Català-Valencià-Balear* dictionary and was a member of the Catalan Studies Institute.

---

⁴ Libro de actas, año 1947. pág.130. AMM

⁵ Book of baptism number 6 of Es Migjorn Gran, p. 6. Diocesan archive.

He died in Es Migjorn Gran on the 3rd of May 1929, The Day of the Cross, as stated on his sepulchre tombstone, which reminds us of his profound religious belief.

The City Hall of Mahon, in session of 16th October 1947, agreed to hang his portrait in the Gallery of Mahon.⁶

---

⁶ Book of Plenary session minutes of 1947, page 130. AMM